

ЗМІСТ

Передмова	4
Від укладача	5
Список скорочень	6
Алфавітний покажчик	12
Предметно-тематичний покажчик	206
Стратиграфічний покажчик	211
Регіональний покажчик	214
Іменний покажчик	217

ПЕРЕДМОВА

Наукове видання "Історія фауни України" (можливо і флори) сьогодні, як ніколи раніше, є актуальним, назрілим і затребуваним. Для цього є всі необхідні підстави: багатий фактологічний матеріал різних систематичних груп і різного геологічного віку з України і прилеглих регіонів, спеціалісти і дослідники фауни, науковий доробок більш як 200-літнього часу (а це сотні монографій та окремих публікацій), потреба суспільства в знаннях з історії природи свого краю тощо. Переконалий, таке видання, над реалізацією якого я розмірковую довгий час, мало б свій позитивний резонанс не лише в наукових колах країни, але і за її межами. На сьогодні накопичений матеріал і наукові дані та наявність спеціалістів вже дозволяють підвести певні підсумки і провести аналітичне узагальнення знань певного етапу наукового пошуку в цій галузі дослідження. Потреба в цьому є, але бракує тільки одного – підготовки організації цього видання в межах Національної академії наук України (Інститут зоології ім. І.І. Шмальгаузена та Інститут геологічних наук) та отримання фінансування на його видання через тематику планових досліджень і гранти. Це повинна бути комплексна і водночас диференційована тематика декількох академічних і неакадемічних інституцій.

Вклад науковців України у розвиток палеонтології є значущим і вагомим не тільки в межах її кордонів. Підтвердженням останнього є запропонований О.М. Ковальчуком каталог видань по вимерлим хребетним України, який відразу дає узагальнене уявлення про стан вивченості хребетних згідно з авторським складом та історичним часом, відповідно до геологічного віку та окремих таксонів. Автор ґрунтовно і якісно опрацював наявні дані, вміло, зрозуміло і раціонально виклав її як систему інформації по вимерлим хребетним, коректно вніс доповнення та пояснення до окремих пунктів каталогу. Це є свідченням того, що каталог не є механічно укладеним списком, а аналітично опрацьованим джерелом наукової інформації, яку слід використати як основу до підготовки видання "Історія фауни України" за окремими розділами (палеотеріологія, палеогерпетологія, палеоіхтіологія і т.д.) з можливим більш диференційованим підходом (гризуни, копитні, хижі, коропові, безщелепні тощо). У ньому зібрані практично всі опубліковані до цього часу матеріали як про саму історію дослідження фауни, так і про розвиток та еволюцію окремих представників фауни протягом геологічної історії в окремих регіонах України. Суттєвий вплив на її розвиток мали процеси динаміки басейну Тетіс та прояви Альпійського орогенезу, а також періодичні похолодання у плейстоцені. Для початку все це можна "прочитати", переглядаючи тільки назви публікацій каталогу та їхніх авторів, що складає основу для більш широкого і монографічного узагальнення, яким має стати "Історія фауни України". Для цього конче потрібні подібні каталоги по іншим систематичним групам тварин.

Доктор біологічних наук, професор Л.І. Рековець,
2013 р., Київ – Вроцлав

ВІД УКЛАДАЧА

У книзі зібрана література, присвячена викопним хребетним, рештки яких знаходили у відкладах різного віку та генезису на території України. Бібліографічний покажчик охоплює 1670 робіт вітчизняних авторів, опублікованих з 1829 по 2012 рр., а також праці зарубіжних дослідників, які прямо чи опосередковано торкаються результатів вивчення викопних решток хребетних тварин, знайдених на території України. До покажчика входять книги, статті у збірниках та журналах, матеріали з'їздів і конференцій, тези доповідей, автореферати дисертацій і науково-популярна література.

Під час підготовки бібліографічного покажчика були використані систематичні каталоги бібліотек Інституту зоології ім. І.І. Шмальгаузена НАН України, Інституту геологічних наук НАН України, Інституту археології НАН України, Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, деяких інших ВНЗ України, а також доступні тематичні покажчики, опубліковані раніше (зокрема: Палеозоологія ССРСР. Библиография отечественной литературы за 1917-1967 гг. Позвоночные / Сост. Л.К. Бжелекко, Л.Н. Митрошина, А.А. Шевырев. – М.: Наука, 1974. – 254 с.), і бібліографічні списки, люб'язно надані авторами. Більшість публікацій переглянута *de visu*, за винятком джерел, опублікованих у важкодоступних виданнях. Частина робіт супроводжується короткими анотаціями. Матеріал покажчика представлений в алфавітному порядку, публікації одного автора розташовані у хронологічній послідовності. Для зручності користування довідник доповнений предметно-тематичним, стратиграфічним, регіональним (географічним) та іменним покажчиками.

Укладач висловлює щирю подяку за надану допомогу Л.І. Рековцю, В.А. Несіну, Ю.О. Семенову, М.С. Комар, Т.В. Крахмальній, М.В. Синиці, Д.В. Іванову, В.М. Логвиненку, О.В. Червоненко (Національний науково-природничий музей НАН України), М.П. Книшу (Гетьманський національний природний парк), Л.В. Горобцю, Л.В. Поповій, С.М. Рижову (Київський національний університет ім. Тараса Шевченка), П.В. Пучкову, О.В. Годлевській, М.А. Гхазалі, О.М. Цвелиху, Є.Ю. Яніш (Інститут зоології ім. І.І. Шмальгаузена НАН України), О.І. Крохмалю (Інститут геологічних наук НАН України), Б.Т. Рідушу (Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича), О.П. Журавльову, Ю.В. Кухарчуку, В.М. Степанчуку (Інститут археології НАН України), П.Є. Гольдіну (Таврійський національний університет ім. В.І. Вернадського), О.В. Сиромятниковій (Зоологічний інститут РАН, Санкт-Петербург), О.С. Тесакову (Геологічний інститут РАН, Москва), В.В. Титову (Південний федеральний університет, Ростов-на-Дону), А.А. Чубуру (Брянський державний університет ім. І.Г. Петровського), О.К. Агаджаняну, Є.М. Мащенко (Палеонтологічний інститут ім. О.О. Борисяка РАН, Москва), Ю.М. Проскурняку, О.І. Стаднику, а також усім тим, хто сприяв підготовці цього бібліографічного покажчика.

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

- АА – Археологічний альманах
АВУ – Археологічні відкриття в Україні
АДУ – Археологічні дослідження в Україні
АЛЛУ – Археологічний літопис Лівобережної України
АО – Археологические открытия
АП УРСР – Археологічні пам'ятки УРСР
БКИЧП – Бюллетень Комиссии по изучению четвертичного периода
БМОИП – Бюллетень Московского общества испытателей природы
БХОЛП – Бюллетень Харьковского общества любителей природы
ВГА – Вопросы геологии антропогена
Вестн. Воронежского ун-та, сер. геол. – Вестник Воронежского университета, серия геология
Вестн. зоол. – Вестник зоологии
Вестн. Ленингр. ун-та – Вестник Ленинградского университета
Вестн. Музея Грузии – Вестник Музея Грузии
Вестн. Харьков. ун-та – Вестник Харьковского университета
Вісн. АН УРСР – Вісник Академії наук Української РСР
Вісн. КНУ ім. Т. Шевченка – Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка
Вісн. Луганськ. держ. пед. ун-ту – Вісник Луганського державного педагогічного університету
Вісн. Львівськ. ун-ту – Вісник Львівського національного університету ім. І.Я. Франка
Вісн. НАНУ – Вісник Національної академії наук України
Вісн. ННПМ НАНУ – Вісник Національного науково-природничого музею Національної академії наук України
Вісн. Укр. відділу геол. ком-ту – Вісник Українського відділу геологічного комітету
Вісті УАН – Вісті Української академії наук
Вопр. герпетол. – Вопросы герпетологии
Вопр. ихтиол. – Вопросы ихтиологии
Вопр. палеонтол. – Вопросы палеонтологии
Геол. вестн. – Геологический вестник
Геол. журн. – Геологічний журнал (Геологический журнал)
Геол. отд. ОЛЕАЭ – Геологическое отделение общества любителей естествознания, антропологии и этнографии
Геол. сб. ЛГО – Геологический сборник Львовского географического общества
Геол. сб. Львовск. геол. о-ва – Геологический сборник Львовского геологического общества
ДАН СССР – Доклады Академии наук СССР
ДАН Украины – Доклады Академии наук Украины

ДАН УРСР – Доповіді Академії наук УРСР
ДАН УССР – Доклады Академии наук УССР
Докл. и сообщ. Львовского отд. геогр. о-ва УССР – Доклады и сообщения
Львовского отделения географического общества Украинской ССР
Доп. НАНУ – Доповіді Національної академії наук України
Древности Вост. Крыма – Древности Восточного Крыма
ЕГМ России – Ежегодник по геологии и минералогии России
Ежегодн. ВПО – Ежегодник Всесоюзного палеонтологического общества
Ежегодн. ЗИН АН СССР – Ежегодник Зоологического института Академии
наук СССР
Ежегодн. Зоол. музея АН СССР – Ежегодник Зоологического музея
Академии наук СССР
Ежегодн. РПО – Ежегодник Российского палеонтологического общества
Журн. геол.-геогр. циклу – Журнал геолого-географического циклу
Журн. научно-исслед. кафедр в Одессе – Журнал научно-исследовательских
кафедр в Одессе
Зап. Императ. о-ва сельского хозяйства Южн. России – Записки
Императорского общества сельского хозяйства Южной России
Зап. КОЕ – Записки Киевского общества естествоиспытателей
Зап. КрОЕ и ЛП – Записки Крымского общества естествоиспытателей и
любителей природы
Зап. НОЕ – Записки Новороссийского общества естествоиспытателей
Зап. Одесского ун-та – Записки Одесского государственного университета
Зап. Харківськ. наук.-досл. катедри геології – Записки Харківської науково-
дослідної катедри геології
Зб. праць КБЗ – Збірник праць Канівського біогеографічного заповідника
Збірн. пам'яті акад. П.А. Тутковського – Збірник пам'яті академіка
П.А. Тутковського
ЗПЗМ АН УРСР – Збірник праць Зоологічного музею Академії наук УРСР
Зоол. журн. – Зоологический журнал
Зоол. кур'єр – Зоологічний кур'єр
ИВГО – Известия Всесоюзного географического общества
Изв. АН АзербСССР – Известия Академии наук Азербайджанской ССР
Изв. АН Грузии (Изв. АН ГССР) – Известия Академии наук Грузии
Изв. АН СССР – Известия Академии наук СССР
Изв. Высш. учебн. заведений – Известия Высших учебных заведений
Изв. Геол. ком-та – Известия Геологического комитета
Изв. Крымск. отд. геогр. о-ва – Известия Крымского отделения
географического общества
Изв. Музейн. фонда им. А.А. Браунера – Известия Музейного фонда
им. А.А. Браунера
Изв. ОЛЕ – Известия Общества любителей естествознания
Изв. РАН – Известия Российской академии наук
Изв. РГО – Известия Российского географического общества

Изв. Харьк. отд. геогр. о-ва СССР – Известия Харьковского отдела
Географического общества СССР
КДУ – Кам'яна доба України
Краєзн. збірн. – Краєзнавчий збірник
КСИА АН УССР – Краткие сообщения Института археологии Академии наук
Украинской ССР
МИА АН СССР – Материалы Института археологии Академии наук СССР
МЧПУ – Материалы по четвертичному периоду Украины
МФА СССР – Материалы по фаунам антропогена СССР
Наук. вісн. Чернівецьк. ун-ту – Науковий вісник Чернівецького університету
НЗКУ – Наукові записки Київського університету
Наук. зап. Дніпропетр. філії Геол. ін-ту – Наукові записки Дніпропетровської
філії Геологічного інституту
Наук. зап. ІМК АН УРСР – Наукові записки Інституту історії матеріальної
культури Академії наук Української РСР
Наук. зап. Катериносл. досл. катедри геол. – Наукові записки
Катеринославської дослідної катедри геології
Наук. зап. Кременецьк. держ. пед. ін-ту – Наукові записки Кременецького
державного педагогічного інституту
Наук. зап. ЛНПМ АН УРСР – Наукові записки Львівського науково-
природознавчого музею Академії наук УРСР
Наук. зап. Ужгород. ун-та – Научные записки Ужгородского университета
Научн. ежегодн. Одесского ун-та – Научный ежегодник Одесского
университета
Научн. зап. Днепрпетр. гос. ун-та – Научные записки Днепрпетровского
государственного университета
НиЖ – Наука и жизнь
НіЖ – Наука і життя
НіС – Наука і суспільство
Палеонт. збірн. – Палеонтологічний збірник
Палеонт. журн. – Палеонтологічний журнал
Палеонт. сборн. Львовского ун-та – Палеонтологический сборник Львовского
университета
ПИДО – Проблемы истории докапиталистических обществ
ПОФП – Природная обстановка и фауны прошлого
Пр. Одеського держ. ун-ту – Праці Одеського державного університету
Пр. ОДПУ ім. К.Д. Ушинського – Праці Одеського державного педагогічного
університету ім. К.Д. Ушинського
РОЖ – Русский орнитологический журнал
СА – Советская археология
СГАИМК – Сообщения Государственной академии истории материальной
культуры
СГЭ – Сообщения Государственного Эрмитажа
Сов. наука – Советская наука

Сообщ. АН ГССР – Сообщения Академии наук Грузинской ССР
ТКИЧП – Труды Комиссии по изучению четвертичного периода
ТОИП – Труды общества испытателей природы
Тр. Второго Всес. геогр. съезда – Труды Второго Всесоюзного географического съезда
Тр. Геол. комитета – Труды Геологического комитета
Тр. ГИН АН СССР – Труды Геологического института Академии наук СССР
Тр. Естественно-историч. музея им. Г. Зардаби – Труды Естественно-исторического музея им. Г. Зардаби
Тр. ЗИН АН СССР – Труды Зоологического института Академии наук СССР
Тр. ЗИН РАН – Труды Зоологического института Российской академии наук
Тр. ИМК РАН – Труды Института материальной культуры Российской академии наук
Тр. ІЗ АН УРСР – Труды Інституту зоології Академії наук Української РСР
Тр. ККЭ АН УССР – Труды комплексной карстовой экспедиции Академии наук Украинской ССР
Тр. Крымского НИИ – Труды Крымского научно-исследовательского института
Тр. ЛГО – Труды Львовского геологического общества
Тр. МАИЧП – Труды Международной ассоциации по изучению четвертичного периода
Тр. МОО – Труды Мензбирова орнитологического общества
Тр. НБС им. В.М. Арнольди – Труды научной биологической станции им. В.М. Арнольди
Тр. НИИ геологии Воронежского гос. ун-та – Труды научно-исследовательского института геологии Воронежского государственного университета
Тр. НИИ пруд. и оз.-речн. х-ва – Труды научно-исследовательского института прудового и озерно-речного хозяйства
Тр. Одесского гос. ун-та – Труды Одесского государственного университета
Тр. ПИН АН СССР – Труды Палеонтологического института Академии наук СССР
Тр. ПТВ ВУАН – Труды Природничо-технічного відділу Всеукраїнської академії наук
Тр. ССМПЭ – Труды Совместной советско-монгольской палеонтологической экспедиции
Тр. ТОЕВ – Труды Томского общества естествоиспытателей и врачей
Тр. Укр. наук.-досл. геол. ін-ту ВУАН – Труды Українського науково-дослідного геологічного інституту Всеукраїнської академії наук
Укр. ботан. журн. – Український ботанічний журнал
Укр. геогр. журн. – Український географічний журнал
УМР – Український мисливець та рибалка
Уч. зап. Азерб. ун-та – Ученые записки Азербайджанского университета
Уч. зап. МГУ – Ученые записки Московского государственного университета

Уч. зап. ТГПУ им. Т.Г. Шевченко – Ученые записки Тираспольского государственного педагогического университета им. Т.Г. Шевченко
Уч. зап. ТНУ им. В.И. Вернадского – Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского
Уч. зап. Харьковск. ун-та – Ученые записки Харьковского университета
ЧП – Четвертинний період
Acta carstol. Slovaca – Acta carstologica Slovaca
Acta Palaeontol. Pol. – Acta Palaeontologica Polonica
Acta Paleontol. Rom. – Acta Paleontologica Romaniaae
Acta Theriol. – Acta Theriologica
Acta Univ. Carolinae Geol. – Acta Universitatis Carolinae Geologica
Acta zool. cracov. – Acta zoologica cracoviensia
Ann. Centre études et docum. paleontol. – Annales du Centre d'études et de documentation paléontologiques
Anthropol. Anz. – Anthropologischer Anzeiger
Archaol. Eur. – Archaologie in Eurasien
Boll. Soc. Paleont. Ital. – Bolletino della Societa Paleontologica Italiana
Bull. Acad. Imp. Sci. SPb. – Bulletin de l'Academie imperiale des Sciences de Saint Petersburg
Bull. Intern. Acad. Bohem. – Bulletin international de l'Academie des Sciences de Bohême
Bull. Mus. Hist. Natur. Paris – Bulletin du Museum d'Histoire naturelle Paris
Bull. Soc. Géol. France – Bulletin de la Société Géologique de France
Bull. Soc. Natur. Moscou – Bulletin de la Société Imperiale des Naturalistes de Moscou
Comment. Biol. (Soc. Scient. Fenn.) – Commentationes Biologicae (Societas Scientiarum Fennica)
Denkschr. Acad. Wiss. math – Denkschriften Akademie der Wissenschaften in Wien, Mathematisch-Naturwissenschaftliche Klasse
Docum. Labor. Geol. Lyon – Documents des Laboratoires de Géologie Lyon
E.R.A.U.L. – Études et recherches archéologiques de l'Université de Liège
Estudios geol. – Estudios Geológicos
Geogr. Hist. – Geographica Historica
Geophys. Research Abstr. – Geophysical Research Abstracts
Int. Journ. Osteoarchaeol. – International Journal of Osteoarchaeology
J. Vertebr. Palaeontol. – Journal of Vertebrate Palaeontology
Jahrb. Geol. Reichs. – Jahrbuche der Geologischen Reichsanstalt
Journ. Morphol. – Journal of morphology
Mem. Acad. Imp. Sci. SPb – Memoirs de l'Academie Imperiale des Sciences de Saint-Petersburg
Mitt. Komm. Quartärforsch. Öster. Akad. Wiss. – Mitteilungen Kommissie der Quartärforschung Österreichische Akademie der Wissenschaften
N. Jahrb. Min. etc. – Neues Jahrbuche für Mineralogie, Geologie und Palaeontologie

N. Jb. Geol. Palaont. Abh. – Neues Jahrbuch für Geologie und Paläontologie
Abhandlungen
Paläont. Zeitschrift – Paläontologische Zeitschrift
Paleont. J. – Paleontological Journal
Prehist. Europ. – Prehistoire Européenne
Pol. Ecol. Stud. – Polish Ecological studies
Proc. Bessarab. Soc. Natur. Research – Proceedings of the Bessarabian Society of
Natural Research
Proc. Natur. Hist. museum – Proceedings of the Museum of Natural History
Proc. Zool. Institute RAS – Proceedings of the Zoological Institute of the Russian
Academy of Sciences
Quat. Int. – Quaternary International
Quat. Sci. Rev. – Quaternary Science Reviews
Senckenb. Leth. – Senckenbergiana Lethaea
Verhandl. Geol. Reichs. – Verhandlungen der k.k. Geologischen Reichsanstalt
Zoosyst. Ros. – Zoosystematica Rossica